

УДК 349.4

У збірнику представлено матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Еволюція правового регулювання аграрних, земельних та екологічних відносин», присвяченої 90-річчю професора Н. І. Титової, проведеної 18 листопада 2016 року у Львівському національному університеті імені Івана Франка. Також розміщено вибрані праці д.ю.н., професора Н. І. Титової, які впорядковані Я.З. Гаєцькою-Колотило.

Матеріали опубліковано в авторській редакції.

Редакційна колегія:

- проф.Пилипенко П.Д.;
- к.ю.н. Барабаш Н.П.;
- доц. Ващишин М.Я.;
- доц. Гаєцька-Колотило Я.З.

Актуальні проблеми соціального права. Еволюція правового регулювання аграрних, земельних та екологічних відносин. Матеріали міжнар. наук.-практ. конференції (м. Львів, 18 листопада 2016 р.). за заг. ред. П. Д. Пилипенка – Львів, 2016. – с. 314

УДК 349.4

© Колектив авторів, 2016
© Львівський національний університет імені Івана Франка; 2016
© Львівський державний університет внутрішніх справ МВС України; 2016
© Український центр соціально-правових досліджень, 2016

Отже, із аналізу останньої редакції Закону України «Про фермерське господарство» можна засвідчити намагання законодавця привезти у відповідність до вимог сучасності правове регулювання діяльності фермерських господарств в Україні. Проте аналіз Закону дозволяє зробити висновок про існування багатьох неточностей, які потребують нагального врегулювання.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ УДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ ПРІОРИТЕТНИХ НАПРЯМКІВ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Самсонова Яна Олексіївна

*кандидат юридичних наук, асистент
кафедри земельного та аграрного права*

*Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
м. Харків, Україна*

Сьогодні окремі сфери державної підтримки сільського господарства потребують зміни пріоритетів в умовах світової глобалізації. Забезпечення формування здоров'я нації, як найвищої соціальної цінності, та екологічної безпеки людства набуває все більшого значення, що впливає на визначення напрямків державної політики. Одним з таких пріоритетних напрямків державної підтримки стає розвиток органічного виробництва, серед переваг якого виступає раціональне використання природно-ресурсного потенціалу, позитивний вплив на екологічну ситуацію в країні, а також зайняття конкурентних позицій на міжнародному ринку виробників такої продукції.

Аналіз правового забезпечення бюджетної підтримки виробників органічної продукції в Україні дає підстави стверджувати, що така підтримка здійснюється на загальних засадах для усіх виробників сільськогосподарської продукції, за виключенням виробників екологічно чистого молока, перелік яких визначає Міністерство аграрної політики та продовольства. Спеціальним законодавчим актом, який регулює питання державної політики у сфері природного агровиробництва та встановлює основні завдання перед державою щодо підтримки розвитку органічного виробництва є Закон України «Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини» від 3 вересня 2013 р., № 425-VII. Але норми цього Закону не визначають конкретних заходів державної бюджетної підтримки, які б стимулювали товаровиробників до органічного виробництва сільськогосподарської продукції.

З метою стимулювання сільськогосподарських товаровиробників до виробництва екологічно-чистої продукції, на нашу думку, слід передбачити окремі напрямки підтримки виробництва такої продукції, визначаючи її як пріоритетну. Серед них передбачати надання виробникам органічної продукції рослинного походження бюджетних субсидій у перехідний період, а також повне або часткове погашення вартості послуг сертифікації. Останній вид підтримки передбачено національним законодавством в рамках ст. 17-2 Закону України «Про державну підтримку сільського господарства» від 24 червня 2004 року – підтримка заходів, пов'язаних із забезпеченням контролю якості та безпеки продуктів харчування. Але, як і біль-

шість напрямів бюджетної підтримки, вона сьогодні має декларативний характер через відсутність нормативно затвердженого механізму її реалізації.

Звертаючись до генези нормативно-правового регулювання вищевказаного виду підтримки в країнах Європейського Союзу слід зазначити, що до 2000 року для покриття витрат на заходи стосовно контролю якості законодавчо передбачалась можливість надання допомоги в розмірі до 100% вартості обов'язкового контролю та 70% вартості необов'язкового контролю. Однак у зв'язку з тим, що безпека та якість сільськогосподарської продукції набули більшого значення саме під час процесу виробництва перш за все у зв'язку з зобов'язанням використовувати НАССР (англ. *Hazard Analysis and Critical Control Point*), вартість такого контролю стала звичайною частиною вартості виробництва. Отже, така допомога стала мати реальний ризик порушення умов конкуренції, особливо, коли таку допомогу надають вибірково. Це вплинуло на прийняття статті 13 «Настанов Співтовариства про державну допомогу в аграрному секторі» від 1 лютого 2000 р., яка визначила, що допомога не може бути надана для звичайного контролю якості в процесі виробництва та звичайного контролю продукції, що проводиться виробником, незалежно від того, чи такий контроль здійснюється на добровільних засадах чи примусово, як частина НАССР або подібних систем. Допомога може бути надана лише для контролю, здійсненого третіми особами або від їх імені, такими як компетентні регулятивні органи влади чи органи, що діють від їх імені, або незалежними органами, відповідальними за контроль та нагляд за використанням позначень країни походження товару, позначень екологічних характеристик товару та знаків якості. В особливому випадку у разі виплати допомоги для покриття витрат на проведення контрольних заходів, вжитих для забезпечення автентичності позначень країни походження товару або сертифікатів особливого характеру у рамках Регламенту Ради (ЄС) № 2082/92 від 14 липня 1992 року про сертифікати специфічного характеру для сільськогосподарської та харчової продукції та інших нормативних актів ЄС, було дозволено надання тимчасової та дегресивної допомоги для покриття вартості контрольних заходів впродовж перших шести років після створення системи контролю. Через особливу зацікавленість у забезпеченні розвитку методів екологічно чистого виробництва, Настановами Співтовариства передбачено надання допомоги для застосування методів контролю екологічної чистоти виробництва у розмірі до 100 % фактично понесених витрат.

Враховуючи завдання, яке поставлене перед Україною Стратегією державної екологічної політики на період до 2020 року [1], щодо створення умов для широкого впровадження екологічно орієнтованих та органічних технологій ведення сільськогосподарства та досягнення двократного збільшення площ їх використання у 2020 році до базового рівня, необхідно передбачити конкретні види державної підтримки виробників органічної продукції, визначаючи за необхідну складову цього процесу розробку та прийняття відповідних підзаконних актів із визначенням детальних механізмів реалізації норм, спираючись на вищезазначений європейський досвід розвитку правового регулювання цих відносин.

Використані джерела

1. **1. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року:** Закон України від 21.12.2010 р. № 2818-VI // Відом. Верхов. Ради України – 2011. – № 26. – Ст. 218.